

NÂNG CAO HIỆU QUẢ XỬ PHẠT VI PHẠM HÀNH CHÍNH TRONG LĨNH VỰC HÀNG KHÔNG DÂN DỤNG

LÊ HUỖNH QUANG*

Tóm tắt: Nền kinh tế thị trường thúc đẩy sự thích nghi, thay đổi tương ứng các hoạt động xã hội, trong đó có hàng không dân dụng. Các hoạt động kinh tế, xã hội đa dạng làm cho nhu cầu đi lại, vận tải bằng đường hàng không tăng nhanh. Hoạt động xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng có một tầm quan trọng trong việc đảm bảo an ninh, an toàn hàng không góp phần không nhỏ cho quá trình phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Trong phạm vi bài viết này, tác giả đề cập đến một số khó khăn, vướng mắc về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng, đồng thời chỉ ra một số vướng mắc, bất cập và kiến nghị giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác này trong thời gian tới.

Từ khoá: Hàng không dân dụng; xử phạt hành chính; vi phạm hành chính.

Abstract: Market economies encourage adaptation and corresponding changes in social activities, including civil aviation. As a result of diverse economic and social activities, the demand for travel and air transportation has increased rapidly. Sanctioning violations in civil aviation plays an important administrative role in ensuring aviation security and safety, contributing significantly to the socioeconomic development of the country. In this article, the author discusses some challenges and difficulties encountered when sanctioning administrative violations in civil aviation, as well as pointing out shortcomings and inadequacies, and suggesting solutions to enhance the efficiency of this activity in the future.

Keywords: Civil aviation; administrative sanctions; administrative violations.

Ngày nhận bài: 15/11/2023; Ngày sửa bài: 10/12/2023; Ngày duyệt đăng bài: 25/1/2024.

Đặt vấn đề

Xây dựng Nhà nước pháp quyền đòi hỏi sự tăng cường vai trò của pháp chế, sự thượng tôn pháp luật trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, bao gồm cả pháp chế trong hoạt động giao thông nói chung, giao thông trong lĩnh vực hàng không dân dụng nói riêng. Hoạt động xử phạt vi phạm hành chính (VPHC) trong lĩnh vực hàng không dân dụng có một tầm quan trọng trong việc đảm bảo an ninh, an toàn hàng không góp phần không nhỏ cho quá trình phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

1. Vai trò của xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng

Xử phạt vi phạm hành chính có vai trò quan trọng và to lớn trong lĩnh vực hàng

không dân dụng (HKDD). Nó vừa thể hiện vai trò chung và vai trò đặc thù trong lĩnh vực thể hiện trên những điểm sau:

Một là, xử phạt vi phạm hành chính có vai trò quan trọng trong việc bảo vệ các quy tắc trong lĩnh vực hàng không dân dụng được xác định trong các quy phạm pháp luật hành chính.

Hai là, thông qua việc áp dụng các biện pháp xử phạt vi phạm hành chính có tác dụng to lớn để giáo dục ý thức pháp luật cho chủ thể vi phạm và những người khác về sự đúng đắn, công bằng, hợp đạo đức của biện pháp được áp dụng, giáo dục cho mọi công dân tri thức pháp luật, tình cảm pháp luật, tâm trạng tích cực đối với nhà nước, đối với pháp luật, hình thành ở họ lối sống tuân theo pháp luật. Qua đó, bảo đảm trật

* NCS., Khoa Luật, Học viện Khoa học xã hội; Email: huynhquangsaa@gmail.com

tự pháp luật nói chung, trật tự quản lý nhà nước trong lĩnh vực hàng không dân dụng nói riêng.

Ba là, xử phạt vi phạm hành chính có vai trò trong việc trừng phạt các chủ thể vi phạm pháp luật, qua đó gây tác động đến nhận thức của người vi phạm ý thức về tính chính đáng của biện pháp trách nhiệm được áp dụng, răn đe người vi phạm pháp luật và những người không vững vàng, dễ vi phạm pháp luật khác.

Bốn là, xử phạt vi phạm hành chính có vai trò quan trọng trong việc phòng ngừa các vi phạm của các chủ thể. Thông qua việc xử phạt các hành vi vi phạm và biện pháp trách nhiệm được áp dụng của pháp luật có tác dụng giáo dục các chủ thể vi phạm và những người khác kiểm chế không thực hiện hành vi trái pháp luật.

Năm là, xử phạt vi phạm hành chính là công cụ hỗ trợ cho công tác quản lý nhà nước trong lĩnh vực hàng không dân dụng.

2. Một số khó khăn, vướng mắc về Luật Xử lý vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng

Các quy định pháp luật về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng còn thiếu thống nhất, đồng bộ

Nghị định số 147/2013/NĐ-CP ngày 30/10/2013 của Chính phủ về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực HKDD không đưa ra khái niệm giải thích hành vi, chưa bao quát điều chỉnh đầy đủ hành vi nên không có cơ chế xử lý, hành vi điều chỉnh chưa sát với thực tiễn. Phạm vi điều chỉnh chưa sát với tinh thần của Luật Xử lý vi phạm hành chính 2012, cụ thể:

Tại điểm c khoản 1 Điều 5 Luật Xử lý vi phạm hành chính (XLVPHC) 2012 quy định: *Cá nhân, tổ chức nước ngoài vi phạm hành chính trong phạm vi lãnh thổ, vùng tiếp giáp lãnh hải, vùng đặc quyền kinh tế và thềm lục địa của nước Cộng hòa xã hội*

chủ nghĩa Việt Nam; trên tàu bay mang quốc tịch Việt Nam, tàu biển mang cờ quốc tịch Việt Nam thì bị xử phạt vi phạm hành chính theo quy định của pháp luật Việt Nam, trừ trường hợp điều ước quốc tế mà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là thành viên có quy định khác.

Tại Điều 2 Nghị định số 147/2013/NĐ-CP ngày 30/10/2013 của Chính phủ về đối tượng bị xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng quy định: *Cá nhân, tổ chức Việt Nam và cá nhân, tổ chức nước ngoài có hành vi vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng trong lãnh thổ Việt Nam, trên tàu bay đăng ký quốc tịch Việt Nam, ở vùng thông báo bay do Việt Nam quản lý.*

Như vậy, đối tượng bị xử phạt vi phạm hành chính tại điều 2 Nghị định số 147/2013/NĐ-CP ngày 30/10/2013 của Chính phủ không thống nhất tinh thần của điểm c khoản 1 Điều 5 Luật Xử lý vi phạm hành chính 2012 (cụ thể: vùng thông báo bay do Việt Nam quản lý).

Các quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng còn chưa rõ ràng, cụ thể, gây nhầm lẫn

Khoản 2 Điều 58 Luật Xử lý vi phạm hành chính quy định “*Biên bản VPHC phải được lập tại nơi xảy ra hành vi VPHC*”. Quy định này không khả thi đối với hành vi VPHC xảy ra tại cảng hàng không, sân bay do yêu cầu bảo đảm an ninh, an toàn, hoạt động bình thường của hàng không dân dụng và các hành vi vi phạm liên quan đến hoạt động của tàu bay.

Điều 58 Luật Xử lý vi phạm hành chính quy định biên bản VPHC có người chứng kiến, nhưng không có quy định cụ thể về người chứng kiến và điều kiện để được làm người chứng kiến. Ngoài ra, cũng không có quy định về phân biệt giữa người chứng kiến và người làm chứng trong XL VPHC. Điều này gây khó khăn, nhầm lẫn khi xác định người chứng kiến trong quá trình XL VPHC.

Tại Điều 75 Luật Xử lý vi phạm hành chính 2012 quy định về thi hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính trong trường hợp người bị xử phạt chết, mất tích, tổ chức bị xử phạt giải thể, phá sản:

Trường hợp người bị xử phạt chết, mất tích, tổ chức bị xử phạt giải thể, phá sản thì không thi hành quyết định phạt tiền nhưng vẫn thi hành hình thức xử phạt tịch thu tang vật, phương tiện vi phạm hành chính và biện pháp khắc phục hậu quả được ghi trong quyết định.

Quy định này chưa điều chỉnh trường hợp người nước ngoài vi phạm hành chính trong phạm vi điều chỉnh của Luật Xử lý vi phạm hành chính 2012 chưa thi hành quyết định xử phạt mà đã xuất cảnh.

Tại khoản 1 Điều 31 Nghị định số 147/2013/NĐ-CP ngày 30/10/2013 của Chính phủ, quy định: Những người có thẩm quyền lập biên bản vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng bao gồm:

- Những người có thẩm quyền xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng;

- Công chức thuộc Thanh tra Bộ Giao thông vận tải, Thanh tra Cục Hàng không Việt Nam khi thực hiện nhiệm vụ thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm;

- Công chức, viên chức thuộc các Cảng vụ hàng không thực hiện nhiệm vụ thanh tra, kiểm tra, giám sát hoạt động hàng không tại cảng hàng không, sân bay;

- Người chỉ huy tàu bay, thành viên tổ bay được người chỉ huy tàu bay giao lập biên bản vi phạm hành chính đối với hành vi vi phạm hành chính xảy ra trên tàu bay khi tàu bay đang bay.

Như vậy, theo quy định tại điểm d khoản 1 Điều 31, Nghị định không nêu rõ hình thức giao và nội dung giao, có rất nhiều trường hợp người lập biên bản là tiếp viên hàng

không; không có chữ ký của người chỉ huy tàu bay. Đồng thời, trách nhiệm của người chỉ huy tàu bay, trách nhiệm của tổ bay được giao lập biên bản khi xảy ra khiếu nại, khiếu kiện cũng không được quy định rõ.

Bên cạnh đó, nguyên nhân chính của tình hình vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng hiện nay chủ yếu là do thiếu hiểu biết về các quy định của pháp luật; chế tài xử phạt chưa đủ sức răn đe; ý thức tuân thủ pháp luật và ý thức chấp hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính của một số đối tượng vi phạm chưa cao, nhất là đối với những trường hợp bị áp dụng hình thức phạt tiền; một số đối tượng sau khi bị xử phạt cố tình lẩn tránh, trì hoãn thi hành quyết định xử phạt; cơ sở vật chất, nguồn nhân lực và điều kiện bảo đảm cho công tác xử phạt vi phạm hành chính còn hạn chế;...

Mặt khác, việc cưỡng chế thi hành các quyết định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng cũng gặp khó khăn vì một số đối tượng còn viện nhiều lý do để trì hoãn việc chấp hành quyết định xử phạt hoặc không có tài khoản cá nhân, không có nơi ở ổn định, là người nước ngoài... của các đối tượng vi phạm khiến việc xử phạt vi phạm gặp nhiều khó khăn; việc phối hợp giữa các cơ quan chức năng trong việc phát hiện và ngăn chặn các hành vi vi phạm còn hạn chế.

Khó khăn, vướng mắc xuất phát từ các quy định của các văn bản quy định chi tiết thi hành Luật Xử lý vi phạm hành chính

- Các biểu mẫu Biên bản VPHC, Quyết định xử phạt VPHC trong Nghị định 118/2021/NĐ-CP không có tiếng Anh, nên việc xử phạt VPHC đối với trường hợp đối tượng vi phạm hoặc người chứng kiến là người nước ngoài (đặc biệt hành vi vi phạm hành chính xảy ra trên tàu bay) gặp khó khăn trong việc thực thi.

- Về giải trình: Khoản 4 Điều 17 và mẫu biên bản ban hành kèm theo Nghị định

118/2021/NĐ-CP quy định “trường hợp khi lập biên vi phạm hành chính chưa xác định được người có thẩm quyền xử phạt, thì cá nhân, tổ chức vi phạm gửi văn bản giải trình đến người có thẩm quyền lập biên bản và yêu cầu ghi rõ họ, tên người có thẩm quyền xử phạt vi phạm hành chính. Quy định này không phù hợp đối với trường hợp lập biên bản vi phạm hành chính trên tàu bay vì các thành viên tổ bay hầu như không xác định được người có thẩm quyền xử phạt vi phạm hành chính.

- Thông báo về việc chấp hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính: Các văn bản pháp luật không có quy định trách nhiệm của đối tượng bị xử phạt phải thông báo về việc đã chấp hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính cho người đã ra quyết định xử phạt, do đó khó có thông tin để xác định việc nộp phạt và áp dụng biện pháp cưỡng chế.

2. Quan điểm nâng cao hiệu quả xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng

Trong các điều kiện hiện nay, việc nâng cao hiệu quả xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng cần các quan điểm sau đây:

Thứ nhất, tăng cường sự lãnh đạo của cấp ủy Đảng trong công tác xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng. Tập trung hoàn thiện hệ thống văn bản pháp luật về hàng không dân dụng, ban hành kịp thời, đầy đủ các văn bản dưới luật, bảo đảm tính đồng bộ và tính chế tài cao, để pháp luật được thực thi nghiêm chỉnh trong thực tế cuộc sống.

Thứ hai, xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng phải được tiến hành đồng bộ, nghiêm minh với sự tham gia của cả hệ thống chính trị với các hoạt động như: Tập trung đẩy mạnh công tác giáo dục, phổ biến, tuyên truyền sâu rộng pháp luật về hàng không dân dụng đến mọi

tầng lớp nhân dân; tạo dư luận phê phán gay gắt những người có hành vi vi phạm, nêu gương người tốt việc tốt trong chấp hành pháp luật về hàng không dân dụng.

Thứ ba, nâng cao trách nhiệm xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng của lực lượng thực thi công vụ. Tăng cường kiểm tra và xử lý nghiêm những hành vi vi phạm, coi đây là biện pháp quan trọng và hữu hiệu nhất để tạo thói quen chấp hành nghiêm chỉnh pháp luật trong lĩnh vực hàng không dân dụng. Đồng thời, xử lý nghiêm khắc đối với lực lượng thực thi công vụ có hành vi tiêu cực trong công tác kiểm tra, giám sát xử phạt vi phạm.

Thứ tư, đảm bảo nghiêm chỉnh tính pháp chế xã hội chủ nghĩa trong xử phạt vi phạm hành chính ở lĩnh vực hàng không dân dụng. Do đó, mọi hành vi vi phạm cần được phát hiện kịp thời, xử lý nghiêm minh theo quy định của pháp luật.

3. Các giải pháp nâng cao hiệu quả xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng

3.1. Hoàn thiện pháp luật về xử phạt hành chính lĩnh vực hàng không dân dụng

Để nâng cao hiệu quả công tác xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng, trước hết cần phải khẩn trương, kịp thời ban hành văn bản quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành Luật Xử lý vi phạm hành chính; tiếp tục rà soát các quy định của pháp luật còn bất cập để kịp thời sửa đổi, bổ sung một số quy định cho phù hợp tình hình thực tiễn.

3.2. Tăng cường chất lượng tổ chức và hoạt động của các cơ quan nhà nước có thẩm quyền

Ngày 30 tháng 10 năm 2013, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 147/2013/NĐ-CP về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng. So với Nghị định cũ (*Nghị định số 60/2010/NĐ-CP* ngày

03 tháng 6 năm 2010 của Chính phủ về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng), Nghị định lần này đã bổ sung đối tượng có thẩm quyền xử phạt là Cục trưởng Cục Hàng không Việt Nam (HKVN), Trưởng đoàn Thanh tra, Trưởng đại diện Cảng vụ hàng không và mức phạt tiền cũng được tăng lên đáng kể.

Ngày 30/11/2018, Thủ tướng Chính phủ ký ban hành Nghị định số 162/2018/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng; Nghị định gồm 4 chương 41 điều. Theo đó, Nghị định này quy định về hành vi vi phạm hành chính; hình thức, mức xử phạt, biện pháp khắc phục hậu quả đối với từng hành vi vi phạm hành chính; thẩm quyền xử phạt, mức phạt tiền cụ thể theo từng chức danh và thẩm quyền lập biên bản đối với vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng. So với Nghị định 147 thì Nghị định 162 bổ sung tiếp đối tượng có thẩm quyền xử phạt là lực lượng Công an nhân dân được quy định tại Điều 34 như sau:

- Lực lượng Công an nhân dân có quyền xử phạt đối với các vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng trong các trường hợp sau đây:

+ Hành vi vi phạm hành chính được phát hiện trong quá trình triển khai thực hiện phương án khẩn nguy;

+ Các hành vi vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng về an ninh, trật tự và an toàn xã hội tại các khu vực công cộng ở cảng hàng không, sân bay hoặc do các cơ quan trong ngành hàng không dân dụng chuyển giao.

- Mức phạt tiền tối đa và thẩm quyền xử phạt của lực lượng Công an nhân dân được thực hiện theo quy định tại điểm đ khoản 1 Điều 24 và Điều 39 của Luật Xử lý vi phạm hành chính.

Trong thời gian tới, để tiếp tục nâng cao việc thực hiện chức năng, nhiệm vụ quản

lý nhà nước về hàng không dân dụng, Cục HKVN thường xuyên chỉ đạo, quán triệt đến các cơ quan, đơn vị thực hiện nghiêm túc Luật Xử lý vi phạm hành chính và các văn bản quy phạm pháp luật như: Nghị định số 118/2021/NĐ-CP ngày 23/12/2021 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Xử lý vi phạm hành chính; Nghị định số 162/2018/NĐ-CP ngày 30/11/2018 quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực HKDD; Nghị định 123/2021/NĐ-CP ngày 28/12/2021 của Chính phủ sửa đổi, bổ sung một số điều của các Nghị định quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng hải; giao thông đường bộ, đường sắt; hàng không dân dụng; Nghị định 135/2021/NĐ-CP ngày 31/12/2021 của Chính phủ quy định về danh mục, việc quản lý, sử dụng phương tiện, thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ và quy trình thu thập, sử dụng dữ liệu thu được từ phương tiện, thiết bị kỹ thuật do cá nhân, tổ chức cung cấp để phát hiện vi phạm hành chính; Thông tư 51/2022/TT-BGTVT hướng dẫn thi hành một số điều của Nghị định 135/2021/NĐ-CP ngày 31/12/2021 của Chính phủ quy định về danh mục, việc quản lý, sử dụng phương tiện, thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ và quy trình thu thập, sử dụng dữ liệu thu được từ phương tiện, thiết bị kỹ thuật do cá nhân, tổ chức cung cấp để phát hiện vi phạm hành chính; Nghị định 138/2021/NĐ-CP ngày 31/12/2021 của Chính phủ quy định về quản lý, bảo quản tang vật, phương tiện vi phạm hành chính bị tạm giữ, tịch thu và giấy pháp, chứng chỉ hành nghề bị tạm giữ theo thủ tục hành chính, Nghị định 43/2023/NĐ-CP ngày 30/6/2023 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Thanh tra. Đồng thời tổ chức thực hiện nghiêm túc kế hoạch quản lý công tác thi hành pháp luật về xử lý VPHC của Cục HKVN ban hành.

Ngoài ra, các Cảng vụ hàng không cần triển khai các văn bản có liên quan đến việc

thi hành pháp luật về xử lý vi phạm hành chính đến các cơ quan, đơn vị hoạt động tại cảng hàng không, sân bay và cập nhật, bổ sung các biểu mẫu Quyết định xử phạt vi phạm hành chính, Biên bản vi phạm hành chính mới vào Quy trình hướng dẫn xử phạt vi phạm hành chính áp dụng tại các Cảng vụ hàng không.

Tiếp tục triển khai Kế hoạch theo dõi tình hình thi hành pháp luật về xử lý vi phạm hành chính của Bộ Giao thông vận tải và ban hành Kế hoạch theo dõi tình hình thi hành pháp luật về xử lý vi phạm hành chính của Cục Hàng không Việt Nam (Quyết định số 85/QĐ-CHK ngày 13/01/2023).

3.3. Nâng cao hiệu quả trong công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát nhà nước đối với việc xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng

Công tác thanh tra, xử phạt vi phạm hành chính có vai trò quan trọng góp phần tăng cường, nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý nhà nước lĩnh vực hàng không dân dụng. Công tác thanh tra tập trung vào lĩnh vực an ninh, an toàn hàng không chiếm tỷ trọng lớn (hơn 40%). Bên cạnh đó, công tác thanh tra về chất lượng dịch vụ cũng nhận được sự quan tâm, chỉ đạo của các cấp có thẩm quyền, nhất là vấn đề chậm, hủy chuyến. Qua công tác thanh tra, kiểm tra chuyên ngành, đã kiến nghị sửa đổi một số nội dung trong Luật HKDDVN, Luật Thanh tra, Luật Xử lý vi phạm hành chính...; yêu cầu khắc phục và xử lý các sai phạm đúng theo quy định, giữ nghiêm kỷ cương, pháp chế xã hội chủ nghĩa. Công tác xử lý chồng chéo trong hoạt động thanh tra, kiểm tra đã được chú trọng triển khai thực hiện và thực hiện nghiêm Chỉ thị số 20/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ về việc chấn chỉnh hoạt động thanh tra, kiểm tra đối với doanh nghiệp.

Công tác xử lý vi phạm hành chính được thực hiện kịp thời, công minh, đúng đối

tượng và hành vi vi phạm; đúng trình tự, thủ tục quy định của pháp luật, không để xảy ra khiếu nại, tố cáo. Các đoàn thanh tra, kiểm tra đã phát hiện nhiều thiếu sót, tồn tại của các đơn vị tham gia hoạt động hàng không dân dụng; một số sơ hở trong cơ chế quản lý; phản ánh, kiến nghị, yêu cầu các tổ chức, cá nhân khắc phục kịp thời những tồn tại, thiếu sót trong hoạt động

Trong thời gian tới, để nâng cao hiệu quả trong công tác kiểm tra, kiểm soát, xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng, cần bảo đảm sự lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ đối với việc xử phạt vi phạm hành chính; đôn đốc, chỉ đạo, kiểm tra các lực lượng chức năng tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, phát hiện và xử phạt nghiêm minh, triệt để đối với các hành vi vi phạm hành chính nhằm đảm bảo tính nghiêm minh của pháp luật.

Hoàn thiện hệ thống pháp luật: Bổ sung, sửa đổi, hoàn thiện pháp luật xử lý vi phạm hành chính nói chung và xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng nói riêng đáp ứng nhu cầu phát triển và phù hợp với điều kiện thực tiễn công tác kiểm tra, giám sát, xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng.

Nhân sự: Xây dựng đội ngũ cán bộ, viên chức đảm bảo về số lượng và chất lượng nhằm nâng cao hiệu quả công tác kiểm tra, giám sát, xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng.

Cơ sở hạ tầng: Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị, công cụ, phương tiện để phục vụ tốt cho công tác kiểm tra, giám sát, xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng.

Công tác tuyên truyền: Thường xuyên thực hiện việc tuyên truyền, phổ biến về pháp luật xử lý hành chính, pháp luật hàng không dân dụng cho các tầng lớp nhân dân một cách sâu rộng và toàn diện nhằm nâng cao ý thức chấp hành pháp luật, tăng cường

sự giám sát của nhân dân đối với công tác xử phạt vi phạm hành chính.

Cơ chế giám sát của nhân dân, truyền thông đối với đội ngũ cán bộ, viên chức thực hiện công tác xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng là một trong những yếu tố quan trọng trong việc phát hiện, xử lý và loại bỏ những thành phần tiêu cực trong lĩnh vực này.

3.4. Tăng cường sự giám sát của nhân dân, báo chí, của cơ quan nhà nước có thẩm quyền trong hoạt động xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực giao hàng không dân dụng

Để công tác xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng được công khai, minh bạch, hiệu quả, đảm bảo đúng các quy định của pháp luật thì hoạt động giám sát của quần chúng nhân dân, báo chí là vô cùng quan trọng. Thông qua hoạt động này, các hành vi vi phạm của các lực lượng kiểm tra, giám sát, thực thi công vụ được phát hiện, xử lý kịp thời qua đó sẽ loại bỏ những đối tượng có hành vi tiêu cực, kém về trình độ chuyên môn nghiệp vụ, không đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ được giao. Như vậy, hoạt động này mới tạo điều kiện cho việc thu hút nhân tài, những người có kinh nghiệm, am hiểu pháp luật vào công tác tại các cơ quan có chức năng xử lý vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng.

3.5. Tăng cường nâng cao trình độ chuyên môn, trách nhiệm công vụ của các lực lượng làm công tác kiểm soát, xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng

Để nâng cao hiệu quả trong xử phạt vi phạm hành chính nói chung và vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng nói riêng thì vấn đề xây dựng đội ngũ lực lượng thực thi pháp luật trong lĩnh vực này cần phải được tiến hành các công việc sau:

- Tiến hành rà soát số lượng đội ngũ cán bộ, viên chức trực tiếp tham gia công tác kiểm tra giám sát nhằm đáp ứng yêu cầu thực tế về biên chế trong công tác xử phạt vi phạm hành chính lĩnh vực hàng không dân dụng.

- Tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, viên chức: Tiếp tục đổi mới nội dung chương trình và phương thức đào tạo, bồi dưỡng; chú trọng nâng cao kiến thức, kỹ năng chuyên môn, nghiệp vụ về công tác xử phạt vi phạm. Kết hợp đào tạo chính quy với các hình thức đào tạo không chính quy, đào tạo trong nước và nước ngoài về kiến thức pháp luật hành chính.

- Nâng cao tinh thần trách nhiệm và đạo đức cán bộ, viên chức trực tiếp tham gia công tác xử phạt vi phạm hành chính: Tăng cường các biện pháp giáo dục cho cán bộ, viên chức về tinh thần trách nhiệm, ý thức tận tâm, tận tụy với công việc.

- Ban hành và thực hiện nghiêm quy chế công vụ, công khai hóa hoạt động xử phạt vi phạm hành chính, nâng cao trách nhiệm, ý thức tổ chức kỷ luật của đội ngũ cán bộ, viên chức...

3.6. Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, công cụ, phương tiện phục vụ công tác xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng

Lĩnh vực hàng không là một lĩnh vực đặc thù ứng dụng nhiều thành quả của khoa học, công nghệ trên cơ sở đáp ứng chuẩn mực cao của tiêu chuẩn quốc tế. Việc ứng dụng các sản phẩm khoa học công nghệ góp phần nâng cao chất lượng dịch vụ, giảm thời gian, chi phí đi lại cho hành khách.

Ngoài các hoạt động ứng dụng khoa học công nghệ vào các hoạt động hàng không, công tác chuyển đổi số đã và đang được thực hiện theo lộ trình quy định tại Quyết định số 794/QĐ-TTg ngày 3/6/2020 của Thủ tướng Chính phủ. Theo đó, ngành hàng không đang tập trung phát triển hạ tầng

số, nền tảng số thông qua một số hoạt động như: sử dụng phần mềm CASORT để cung cấp, quản lý thông tin tàu bay, phi công; xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu phương tiện, người điều khiển phương tiện hàng không, kết cấu hạ tầng giao thông hàng không; xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu chuyên ngành hàng không để cho phép sử dụng các thông tin vào mục đích quản lý nhà nước, đảm bảo việc vận hành các hoạt động hàng không một cách kịp thời, chính xác, đồng bộ... Các hoạt động quản lý chuyến bay chuyên cơ, an ninh hàng không, quản lý, điều phối giờ cất/hạ cánh của các hàng không, sân bay đều đã được thực hiện thông qua hệ thống phần mềm bảo đảm an ninh, an toàn.

Kết luận

Nâng cao hiệu lực, hiệu quả xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực quản lý nhà nước về hàng không dân dụng là một yêu cầu tất yếu khách quan và mang tính cấp bách. Hoạt động xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng có một tầm quan trọng trong việc đảm bảo an ninh, an toàn hàng không góp phần không nhỏ cho quá trình phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Việc nâng cao hiệu quả xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng còn đảm bảo quyền con người, quyền công dân, giảm thiểu tổn thất về người và của trong lĩnh vực hàng không dân dụng. Hơn nữa, nó còn xuất phát từ đòi hỏi của cải cách hành chính nhà nước hiện nay, cụ thể là khắc phục các tồn tại của chế định này trong pháp luật và thực tiễn áp dụng pháp luật về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bùi Xuân Đức, “Về vi phạm hành chính và hình thức xử phạt hành chính: những hạn chế và giải pháp đổi mới”, Tạp chí *Nhà nước và pháp luật*, (2)/2006.
2. Lê Huỳnh Quang, “Một số vấn đề về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng các Cảng hàng không miền Nam”, Tạp chí *Công thương*, số tháng 10/2019.
3. Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012 (được sửa đổi, bổ sung năm 2020)
4. Nghị định 118/2021/NĐ-CP ngày 23/11/2021 quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Xử lý vi phạm hành chính.
5. Nghị định 162/2018/NĐ-CP ngày 30/11/2018 của Chính phủ quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng.
6. Nghị định số 19/2020/NĐ-CP ngày 12/2/2020 của Chính phủ về kiểm tra, xử lý kỷ luật trong thi hành pháp luật về xử lý vi phạm hành chính.
7. Nghị định 123/2021/NĐ-CP ngày 28/12/2021 của Chính phủ về sửa đổi, bổ sung một số điều của các Nghị định quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng hải; giao thông đường bộ, đường sắt; hàng không dân dụng.
8. Nghị định 135/2021/NĐ-CP ngày 31/12/2021 của Chính phủ quy định về danh mục, việc quản lý, sử dụng phương tiện, thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ và quy trình thu thập, sử dụng dữ liệu thu được từ phương tiện, thiết bị kỹ thuật do cá nhân, tổ chức cung cấp để phát hiện vi phạm hành chính.
9. Nghị định số 138/2021/NĐ-CP ngày 31 tháng 12 năm 2021 của Chính phủ quy định về quản lý, bảo quản tang vật, phương tiện vi phạm hành chính bị tạm giữ, tịch thu và giấy phép, chứng chỉ hành nghề bị tạm giữ theo thủ tục hành chính.
10. Trường Đại học Luật Hà Nội (2011), *Giáo trình luật hành chính Việt Nam*, Nxb. Công an nhân dân, Hà Nội.